

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Біолого-технологічний факультет
Кафедра технології кормів та годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Благополуччя тварин
(Вибірковий)
Реалізується в межах освітньої програми
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю **204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

(підпис)

[Handwritten signature]

08/1-

[Handwritten signature]

Дед-мужик А.О.
(ПИБ)

2
DTP

H. bar-

Magia Bohemian

25.06

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	Назва ОК	Благополуччя тварин							
	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів та годівлі тварин							
	Статус ОК	Вибірковий							
	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Н2 Тваринництво/ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва/ОПП Кінологія							
	ОК може бути запропонований для	Н6 Ветеринарна медицина							
	Рівень НРК	Шостий							
	Семестр та тривалість вивчення	шостий, 15 тижнів							
	Кількість кредитів ЄКТС	5							
	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні					
денн а		заоч .	денн а	заоч .	денн а	заоч.	денна	заоч .	
30		2	30	-	-	-	90	148	
	Мова навчання	Українська							
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Михалко Олександр Григорович							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри технології кормів та годівлі тварин кабінет 322 головного корпусу ел. адреса: snau.cz@ukr.net консультації: щовівторка 14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ .							
	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент вивчає принципи забезпечення фізичного та психічного здоров'я сільськогосподарських і домашніх тварин. Вона охоплює умови утримання, годівлі, поводження з тваринами та методи оцінки їхнього стану відповідно до міжнародних стандартів. Метою є формування знань і навичок, необхідних для підвищення продуктивності та гуманного ставлення до тварин..							
	Мета освітнього компонента	Мета освітнього компонента полягає у формуванні у студентів системних знань про сучасні підходи до забезпечення фізичного та емоційного добробуту тварин, а також умінь застосовувати ці знання на практиці. В результаті вивчення курсу студенти здобудуть навички оцінювання умов утримання та поведінки тварин, розпізнавання ознак стресу й дискомфорту, розробки заходів для покращення добробуту у тваринницьких господарствах. Крім того, вони зможуть критично аналізувати виробничі системи з позиції гуманного ставлення до тварин та відповідності міжнародним стандартам..							
	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент «Благополуччя тварин» може базуватися на таких освітніх компонентах: Анатомія та фізіологія тварин Етологія							

		Зоогігієна Кормовиробництво та годівля тварин Ветеринарія та профілактика хвороб Екологія та охорона навколишнього середовища Етика та біоетика
	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»);
	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6217

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Студент знає і розуміє історичні передумови становлення концепції благополуччя тварин, етичні засади гуманного поводження та сучасні міжнародні й національні стандарти у цій сфері; усвідомлює значення правових, етичних і професійних норм для забезпечення добробуту тварин у сучасному тваринництві.	Усне опитування
ДРН 2. Студент розуміє фізіологічні та поведінкові прояви благополуччя тварин, особливості впливу умов утримання, транспортування і забою на їхній стан; орієнтується в основних методах оцінювання добробуту, ознаках стресу, болю та дискомфорту і розуміє підходи до їх попередження.	Розв'язання ситуаційних задач, Контрольна письмова робота
ДРН 3. Студент знає і розуміє вплив систем утримання та технологічних рішень на здоров'я, продуктивність і благополуччя тварин; розуміє взаємозв'язок принципів One Health, сталого розвитку та добробуту тварин, а також значення екологічних, економічних і соціальних чинників у сучасних системах тваринництва.	Реферат

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
Тема 1. Розвиток уявлень про благополуччя тварин: від концепції «п'яти свобод» до сучасного розуміння 1. Передумови формування уявлень про добробут тварин 2. Значення звіту Брамбелла у становленні концепції «п'яти свобод» 3. Основні етапи розвитку концепції у 1970–1990-х роках 4. Сучасне бачення оцінювання та забезпечення благополуччя тварин 5. Роль благополуччя тварин у сучасному тваринництві.	4	4	6	2		14	1,2,3,4,5
Тема 2. Нормативно-правові основи забезпечення благополуччя тварин: український та міжнародний досвід 1. Основи правового регулювання у сфері добробуту тварин 2. Законодавче забезпечення благополуччя тварин в Україні 3. Значення міжнародних стандартів WOAH (OIE), EFSA та ЄС 4. Узгодження українських норм із європейськими вимогами 5. Вплив нормативного регулювання на розвиток галузі.	4	4	6			16	1,2,3,4,5,6
Тема 3. Етичні аспекти взаємодії людини і тварин та принципи гуманного поводження 1. Історичний розвиток етичного ставлення до тварин 2. Основні підходи та концепції у сфері етики поводження з тваринами 3. Гуманне ставлення як базовий принцип роботи з тваринами 4. Концепція «п'яти свобод» у системі етичних стандартів 5. Сучасні виклики та етичні	4	4	6	2		14	1,2,3,4,5,7

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекоменд ована літератур а
	Аудито рна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
суперечності 6. Значення освіти та виховання у формуванні гуманного підходу.							
Тема 4. Фізіологічні та поведінкові показники оцінювання благополуччя тварин 1. Фізіологічні ознаки стресового стану 2. Прояви болю, дискомфорту та порушення благополуччя 3. Поведінкові реакції як індикатори стану тварин 4. Показники, пов'язані зі споживанням корму та води 5. Соціальна поведінка тварин і її значення для добробуту 6. Комплексний підхід до оцінки благополуччя за фізіологічними й поведінковими критеріями.	4	4	6	2		14	1,2,3,4,5,8
Тема 5. Підходи та методи оцінювання благополуччя тварин у виробничих умовах 1. Основні принципи оцінки добробуту тварин 2. Використання фізіологічних методів оцінювання 3. Поведінкові методи визначення рівня благополуччя 4. Клінічні підходи до оцінки стану тварин 5. Урахування екологічних чинників при оцінюванні добробуту 6. Комплексні системи оцінювання благополуччя 7. Економічне значення оцінки добробуту тварин.	2	2	10			14	1,2,3,4,5,9
Тема 6. Забезпечення благополуччя тварин у процесі транспортування 1. Фактори ризику під час перевезення тварин 2. Завантаження як важливий етап транспортування 3. Вимоги до простору, вентиляції та мікроклімату під час	2	2	10			12	1,2,3,4,5,1 1-16

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
перевезення 4. Тривалість транспортування та організація зупинок 5. Особливості розвантаження й адаптації після перевезення 6. Міжнародні вимоги та нормативне регулювання транспортування.							
Тема 7. Гуманний забій тварин: основи, вимоги та сучасні підходи 1. Базові принципи гуманного забою 2. Н о р м а т и в н о - п р а в о в е забезпечення та міжнародні стандарти 3. Основні практичні способи гуманного забою 4. Проблемні питання впровадження гуманних технологій 5. Напрями розвитку систем гуманного забою в Україні.	2	2	10			12	1,2,3,4 11-16 Додаткові джерела
Тема 8: Системи утримання тварин і їхній вплив на благополуччя 1. Особливості традиційних технологій утримання 2. Розвиток і вдосконалення систем утримання 3. Інноваційні рішення у технологіях утримання тварин 4. Вплив умов утримання на фізіологічний стан і поведінку тварин 5. Нормативні та міжнародні вимоги до систем утримання 6. Перспективи вдосконалення технологій утримання в Україні	2	2	10			12	1,2,3,4,5
Тема 9: Принципи One Health у системі забезпечення благополуччя тварин 1. Сутність концепції One Health та її практичне значення 2. Взаємозв'язок між добробутом тварин і здоров'ям людини 3. Значення екологічного	2	2	10			12	1,2,3,4,5

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу Денна форма			Розподіл в межах загального бюджету часу Заочна форма			Рекоменд ована літератур а
	Аудито рна робота		СРС	Аудитор на робота		СРС	
	Лк	Пз		Лк	Пз		
компонента у концепції One Health 4. Міжнародне нормативне забезпечення та діяльність профільних організацій 5. Особливості застосування принципів One Health в Україні							
Тема 10: Благополуччя тварин у контексті сталого розвитку тваринництва 1. Основи концепції сталого розвитку у галузі тваринництва 2. Екологічні аспекти сталого розвитку виробництва 3. Економічні складові сталого розвитку тваринництва 4. Соціальні аспекти сталого розвитку галузі 5. Практичні підходи до впровадження принципів сталого розвитку в Україні	2	2	10			10	1,2,3,4,5
Тема 11: Сучасний розвиток науки та практики благополуччя тварин в Україні і світі 1. Сучасні напрями розвитку науки про благополуччя тварин 2. Актуальні міжнародні дослідження та наукові тенденції 3. Особливості розвитку сфери благополуччя тварин в Україні 4. Інноваційні підходи та сучасні практичні рішення	2	2	6			16	1,2,3,4,5
Усього	30	30	90	2		148	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи вивчення (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	20	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	30
ДРН2	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	20	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	30
ДРН3	Навчальна лекція (розповідь, пояснення, демонстрація, ілюстрування) Практичне заняття (пояснення, демонстрація)	20	Робота з конспектом лекцій, робота з книгою, робота з нормативно-правовими актами, узагальнення, систематизація, поглиблення матеріалу, проведення розрахунків	30

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Усне опитування	25/25%	6 семестр, 5 тиждень
2.	Розв'язання ситуаційних задач	30/30%	6 семестр, 7 тиждень
3.	Реферат	15/15%	6 семестр, 9 тиждень
4.	Контрольна письмова робота	30/30%	6 семестр, 14 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<13	14	15-19	20-25
Усне опитування	<i>Відповідь поверхнева, непослідовна; відсутнє розуміння основних понять.</i>	<i>Відповідь уривчаста, з суттєвими неточностями; бракує прикладів та аргументації; знання здебільшого відтворювальні</i>	<i>Відповідь логічна, але з окремими неточностями; студент орієнтується в матеріалі, наводить приклади, проте аналіз поверхневий; аргументація частково недостатня</i>	<i>Відповідь повна, логічна, структурована; студент вільно володіє матеріалом, демонструє глибоке розуміння та вміння робити узагальнення й висновки; аргументовано застосовує знання на практичних прикладах.</i>
Розв'язання ситуаційних задач	<20	22-24	24-28	28-30
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Вирішувати основні числові задачі, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати низку числових задач, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати складні числові проблеми, використовуючи відповідні методи.</i>
Реферат	<10	11-12	12-14	14-15
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження зі значним рівнем підтримки</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з незначним рівнем підтримки</i>	<i>Планувати, проводити та представляти незалежне дослідження з обмеженою підтримкою</i>
Контрольна письмова робота	<20	22-24	24-28	28-30
	<i>Здобувач не володіє</i>	<i>Здобувач поверхово</i>	<i>Відповіді в цілому</i>	<i>Здобувач повністю та аргументовано</i>

	основними теоретичними положеннями дисципліни, відповіді фрагментарні або відсутні, допущено суттєві помилки	розкриває зміст питань, допускає помилки у термінології та логіці викладення, відповіді є неповними	правильні та достатньо повні, однак містять окремі неточності або недостатньо глибоке обґрунтування окремих положень	розкриває питання, демонструє глибокі теоретичні знання, вільно володіє професійною термінологією та вміє обґрунтовувати висновки
--	--	---	--	---

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем 1-3	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	Безпосередньо після завершення презентації
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи протягом занять	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
5.	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники посібники

1. Dolera, M., Trocino, A., & Battini, M. (Eds.). (2022). Animal welfare assessment: Novel approaches and technologies. MDPI. <https://www.mdpi.com/books/pdfviewer/6282?file=books978-3-0365-5561-4.pdf>
2. Appleby, M. C., & Knight, A. (Eds.). (2023). Routledge handbook of animal welfare. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003182351>
3. Lay, D. C., Jr., & Rault, J.-L. (2025). Animal welfare science: An interdisciplinary guide. CRC Press. <https://www.perlego.com/book/4886980/animal-welfare-science-an-interdisciplinary-guide-pdf>
4. Knierim, U., Winckler, C., Waiblinger, S. Animal Welfare in Europe: Theoretical, Practical and Legislative Aspects. – London: Routledge, 2022. – 280 p.
5. Knight, A., Phillips, C., Sparks, P. (eds.) Routledge Handbook of Animal Welfare. – London: Routledge, 2023. – 534 p.

Методичне забезпечення

Міжнародні акти та стандарти

1. World Organisation for Animal Health (WOAH/OIE). Terrestrial Animal Health Code. – Paris: OIE, 2023. – Vol. I–II.
2. European Food Safety Authority (EFSA). Scientific Opinion on the Welfare of Farm Animals. – Parma: EFSA Journal, 2022. – 145 p.

Додаткові джерела

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Державна служба України з питань надзвичайних ситуацій <https://www.dsns.gov.ua>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uaamission.org/>.
9. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
10. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
11. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
12. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
13. <https://www.fema.gov/>
14. Закон України «Про ветеринарну медицину» № 2498-IX від 04.06.2022 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2022. – № 36. – Ст. 292.
- 15.

Закордонні підручники

1. Fraser, D. Understanding Animal Welfare: The Science in its Cultural Context. – 2nd ed. – Oxford: Wiley-Blackwell, 2023. – 448 p.

Програмне забезпечення

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проектної групи ОП _____
 (назва) _____ (ПІБ)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання			
Література є актуальною			

Рецензенти (викладач кафедри) _____
 (назва) _____ (посада, ПІБ)